

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی

ویژه دانشجویان خارجی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و پنجاه و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ: ۱۳۷۷/۲/۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی

کمیته تخصصی :

گرایش :

کد رشته :

گروه: علوم انسانی

رشته: زبان و ادبیات فارسی

دوره: کارشناسی

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۷ بر اساس طرح دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می‌باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۷/۲/۲۷ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی در سه فصل برای اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادره سیصد و پنجاه و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۷
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه
دانشجویان خارجی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود،
با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره سیصد و پنجاه و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۷ در مورد
برنامه آموزشی کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی صحیح است به مورد اجرا
گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری
رییس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اوّل

مشخصات کلی برنامه

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی
ویژه دانشجویان خارجی

مقدمه

یکی از راه کارهای مؤثر در گسترش زبان فارسی در جهان ایجاد دوره‌های کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی غیر فارسی زبان در داخل ایران است که باید هر چه زودتر در شرایط مطلوب صورت گیرد. خصوصاً امروز که به دلایل برخی از مسائل سیاسی و اقدامات خصمانه استکبار جهانی که میکوشند دامنه گسترش این زبان را در سطح جهان محدود کنند. این اقدام ارزش حیاتی دارد.

دوره‌های تحصیلی زبان و ادبیات فارسی در سطح آموزش عالی روزی در دانشگاه‌های بزرگ جهان بیشترین دانشجویان را به خود اختصاص می‌داد خصوصاً آنانکه می‌خواستند یک زبان شرقی را بیاموزند در ابتدا به زبان فارسی روی می‌آوردند و اکنون به دلایلی که بیشتر جنبه سیاسی دارد این فعالیت رو به کاهش است. از طرفی از تعداد دانشجویان خارجی نیز که برای آموختن زبان فارسی به ایران می‌آمدند نیز روز به روز کاسته می‌شود و یکی از دلایل این کاهش نداشتن برنامه‌ای خاص در سطح کارشناسی برای آموزش این قبیل دانشجویان است. آنها مجبور بودند همین برنامه کارشناسی زبان و ادبیات فارسی را همانند دانشجویان ایرانی و حتی در یک کلاس اجرا کنند که توان رقابت با آنها را نداشتند بنابراین به دلیل دشواری دروس دلزده می‌شدند و یا ترک تحصیل می‌کردند بر این اساس ضروری است که دانشگاه‌های ایران در رفع این نقیصه اقدام و با ایجاد این دوره مقدمات اجرای دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری زبان و ادبیات فارسی ویژه دانشجویان خارجی را نیز به داخل کشور فراهم سازند.

در برنامه‌ای که بهمین منظور تهیه شده است اصول کلی برنامه‌ریزی کارشناسی زبان و ادبیات فارسی مراعات شده و مضامین درس بهمان نحو که مورد نظر شورای عالی برنامه ریزی است در متن برنامه گنجانده شده است و این نکته شایان ذکر است که نام برخی از دروس به ملاحظاتی تغییر داده شده است ولی محتوای آنها تغییر نکرده است. پیش بینی شده است که ابتدا دانشجویان این دوره ۳۰ واحد درسی مقدمات آموزش زبان فارسی را در ۲ نیمسال در مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی فراگیرند و پس از آن با داشتن حداقل میانگین نمرات ۱۲ از ۲۰ وارد دوره شده و ۱۰۲ واحد درسی رشته را که همان دروس پایه، اصلی و تخصصی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی است بگذرانند و به دریافت درجه کارشناسی در رشته زبان و ادبیات نایل آیند.

۱- هدف:

هدف از تأسیس دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی مخصوص خارجی‌ان در درجه اول آموزش اتباع کشورهای اسلامی است به نحوی که بتوانند معارف اسلامی را به زبان فارسی فراگیرند و در گسترش فرهنگ اسلامی و زبان فارسی در جهان مفید واقع شوند و در مرتبه بعد اتباع کشورهای جهان که به فراگیری زبان و ادبیات فارسی علاقه دارند و در عین حال مایلند از دانشگاه‌های ایران مدرک تحصیلی رسمی دریافت کنند و با استفاده از زبان فارسی وارد تحقیقات ادبی شوند از این تسهیلات برخوردار گردند.

۲- طول دوره و شکل نظام:

طول دوره و شکل نظام کارشناسی زبان و ادبیات فارسی مخصوص دانشجویان خارجی مانند دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی است. و نظام آموزشی آن واحدی است و از لحاظ مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی تابع آیین‌نامه‌های مصوب شورای عالی برنامه ریزی است.

۳- تعداد و نوع واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی مخصوص دانشجویان خارجی ۱۳۲ واحد به شرح زیر است:

تعداد واحد	نوع دروس
۳۰ واحد	دروس مقدماتی آموزش زبان فارسی*
۱۴ واحد	دروس عمومی
۱۴ واحد	دروس پایه
۵۸ واحد	دروس اصلی
۱۰ واحد	دروس تخصصی
۶ واحد	دروس اختیاری
۱۳۲ واحد	جمع

* دروس مقدماتی آموزش زبان فارسی شامل مبانی خواندن و نوشتن فارسی آموزش الفبا و حروف عربی، دیکته، نکات مربوط به قواعد خط فارسی، توصیف دستگاه آوایی زبان فارسی و آموزش ارزشهای آوایی و نقش برخی اصوات و حرکات در گفتار فارسی زبانان و سرعت تکلم است دانشجویان موظف‌اند دروس این دوره را در دو نیمسال متوالی هر نیمسال ۱۵ واحد در مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی بگذرانند سپس وارد دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی شوند.

فصل دوم
جدول دروس

الف: دروس مقدماتی آموزش زبان و فارسی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			نظری	عملی	
۰۱	مبانی خواندن و نوشتن فارسی (۱)	۴	۶۸	۶۸	نیمسال اول
۰۲	مبانی خواندن و نوشتن فارسی (۲)	۴	۶۸	۶۸	نیمسال دوم
۰۳	توصیف دستگاه آوایی زبان فارسی (۱)	۲	۳۴	۳۴	نیمسال اول
۰۴	توصیف دستگاه آوایی زبان فارسی (۲)	۲	۳۴	۳۴	نیمسال دوم
۰۵	دستور مقدماتی و اصول جمله بندی فارسی (۱)	۳	۵۱	۵۱	نیمسال اول
۰۶	دستور مقدماتی و اصول جمله بندی فارسی (۲)	۳	۵۱	۵۱	نیمسال دوم
۰۷	انشاء و آیین نگارش (۱)	۲	۳۴	۳۴	نیمسال اول
۰۸	انشاء و آیین نگارش (۲)	۲	۳۴	۳۴	نیمسال دوم
۰۹	مکالمه فارسی (۱)	۳	۳۴	۶۸	نیمسال اول
۱۰	مکالمه فارسی (۲)	۳	۳۴	۶۸	نیمسال دوم
۱۱	آموزش اعداد فارسی	۲	۳۴	۳۴	نیمسال اول یا دوم
جمع		۳۰	۵۲۴	۶۸	

جدول دروس عمومی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعات			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	۶۸	۶۸	۴	شناخت مکتب‌های فکری در ایران	* ۲۱
	-	۶۸	۶۸	۴	آشنایی با فرهنگ ایران اسلامی	* ۲۲
	۳۴	-	۳۴	۱	تربیت بدنی (۱)	۲۳
تربیت بدنی (۱)	۳۴	-	۳۴	۱	تربیت بدنی (۲)	۲۴
	-	۶۸	۶۸	۴	زبان خارجی	* ۲۵
جمع						
	۶۸	۲۰۴	۲۷۲	۱۴		

- * ۲۱: این درس جایگزین دروس معارف اسلامی (۱ و ۲) می‌باشد.
- * ۲۲: این درس جایگزین درس انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن و درس تاریخ اسلام می‌باشد.
- * ۲۵: این درس غیر از زبان مادری و زبان عربی است.

جدول دروس پایه

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات		پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری / عملی	
۲۶	دستور زبان فارسی (۱)	۲	۳۴	۳۴	-
۲۷	دستور زبان فارسی (۲)	۲	۳۴	۳۴	-
* ۲۸	شناخت زبان فارسی	۲	۳۴	۳۴	-
۲۹	مرجع شناسی و روش تحقیق (در ادبیات فارسی)	۲	۳۴	۳۴	-
* ۳۰	فنون سخن فارسی	۴	۶۸	۶۸	۲۸
* ۳۱	آیین نگارش و ویرایش	۲	۳۴	۳۴	۲۶، ۲۷
جمع			۲۳۸	۲۳۸	۱۴

* ۲۸ : درس شناخت زبان فارسی جایگزین ۲ واحد تاریخ زبان فارسی است .

* ۳۰ : درس فنون سخن فارسی جایگزین ۲ واحد بدیع و ۴ واحد معانی و بیان است .

* ۳۱ : درس آیین نگارش و ویرایش جایگزین ۴ واحد آیین نگارش و ویرایش است .

جدول دروس اصلی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری			
۳۲	-	۳۴	۲	متون نظم (۱) قسمت اول (رودکی و منوچهری)	۳۲
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (کسایی و فرخی)	۳۲-۱ ۳۲-۲
۳۳	-	۳۴	۲	متون نظم (۲) قسمت اول (رستم و سهراب)	۳۳
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (رستم و اسفندیار)	۳۳-۱ ۳۳-۲
	-	۳۴	۲	قسمت سوم (ناصر خسرو)	۳۳-۳
۳۴	-	۳۴	۲	متون نظم (۳) قسمت اول (خاقانی)	۳۴
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (مسعود سعد)	۳۴-۱ ۳۴-۲
	-	۳۴	۲	قسمت سوم (نظامی)	۳۴-۳
۳۵	-	۳۴	۲	متون نظامی (۴) قسمت اول (مثنوی مولوی)	۳۵
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (مثنوی ۲ و عطار)	۳۵-۱ ۳۵-۲*
۳۶	-	۳۴	۲	متون نظم (۵) قسمت اول (بوستان سعدی)	۳۶
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (حافظ)	۳۶-۱ ۳۶-۲
	-	۳۴	۲	قسمت سوم (صائب)	۳۶-۳
۳۷	-	۳۴	۲	متون نثر (۱) تاریخ بیهقی	۳۷
	-	۳۴	۲	متون نثر (۲) قسمت اول (سیاست نامه و قابوسنامه)	۳۷-۱ ۳۸
	-	۳۴	۲	قسمت دوم (کشف الاسرار)	۳۸-۱ ۳۸-۲

* این درس به جای ۴ واحد درس مثنوی ۲ و عطار در برنامه دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی است.

جدول دروس اصلی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
۳۸	-	۳۴	۳۴	۲	متون نثر (۳)	۳۹
	-	۳۴	۳۴	۲	قسمت اول (کلیله و دمنه)	۳۹-۱
	-	۳۴	۳۴	۲	قسمت ۲دوم (چهارمقاله نظامی عروضی)	۳۹-۲
	-	۳۴	۳۴	۲	قسمت سوم (گلستان)	۳۹-۳
۳۹	-	۳۴	۳۴	۲	متون نثر (۴)	۴۰
	-	۳۴	۳۴	۲	مرصاد العباد	۴۰-۱
	-	۶۸	۶۸	۴	قرائت متون عربی (آیاتی از قرآن کریم چند حدیث، شعرونثر معاصر عربی)	۴۱
	-	۶۸	۶۸	۴	قواعد عربی (صرف و نحو عربی)	۴۲
	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ ادبیات عربی	۴۳
	-	۳۴	۳۴	۲	عروض و قافیه	۴۴
	-	۳۴	۳۴	۲	عرفان و تصوف اسلامی	۴۵
	-	۳۴	۳۴	۲	ادبیات معاصر (۱) نظم	۴۶
۴۶	-	۳۴	۳۴	۲	ادبیات معاصر (۲) نثر	۴۷
		۹۸۶	۹۸۶	۵۸	جمع	جمع

جدول دروس تخصصی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعات			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ ادبیات (۱)	۴۸
۴۷	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ ادبیات (۲)	۴۹
۴۸	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ ادبیات (۳)	۵۰
۴۹	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ ادبیات (۴)	۵۱
	-	۳۴	۳۴	۲	(تاریخ نظم و نثر معاصر) سبک شناسی (نظم و نثر)	۵۲
			۱۷۰	۱۷۰	۱۰	جمع

* جدول دروس اختیاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات	
			جمع	نظری
۵۳	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	۳۴	۳۴
۵۴	انواع ادبی	۲	۳۴	۳۴
۵۵	آشنایی با علوم اسلامی	۲	۳۴	۳۴
۵۶	غزلیات شمس	۲	۳۴	۳۴
۵۷	کلیات فلسفه اسلامی	۲	۳۴	۳۴
۵۸	نثر (۵)	۲	۳۴	۳۴
۵۸-۱	قسمت اول (روزبهان سهروردی)	۲	۳۴	۳۴
۵۸-۲	قسمت دوم (عین‌القضاة)	۲	۳۴	۳۴
۵۹	روش تحقیق در ادبیات فارسی	۲	۳۴	۳۴
۶۰	مقدمات زبان شناسی	۲	۳۴	۳۴
جمع				

* : دانشجویان موظفند در طول دوره ۶ واحد از دروس جدول فوق را انتخاب کنند و با موفقیت بگذرانند.

این جدول بسته نیست دانشگاهها و واحدهای اجرایی نیز می‌توانند دروس دیگری را که صلاح می‌دانند و یا مفید تشخیص می‌دهند به ذیل این جدول اضافه کنند تا دامنه انتخاب دانشجویان وسیعتر شود ولی ضروری است ریز مواد این دروس را همانند سایر دروس تهیه و به مجموعه برنامه اضافه کنند و یک نسخه از آنها را نیز برای افزودن به اصل برنامه به دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی ارسال دارند.

فصل دوّم

برنامه و عناوین درسی

فصل سوّم

ریز مواد درسی و سرفصل دروس

مبانی خواندن و نوشتن (۱)

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد (در نیمسال اول ارائه می‌شود).

هدف : آشنایی با مبانی خواندن و نوشتن زبان فارسی

سرفصل درس : (۲+۲ ساعت در هفته جمعا ۶۸ ساعت در ۱۷ هفته)

بخش اول (۲ ساعت در هفته)

۱ - آموزش الفبای فارسی براساس جدول شکل حروف فارسی در اول ، در
وسط و در آخر کلمه

۲ - آموزش نشانه‌های لازم برای سهولت خواندن خط فارسی . خواندن
انفرادی و جمعی پس از ارائه ، آموزش چند کلمه ساده فارسی

بخش دوم (۲ ساعت در هفته)

دیکته شامل تقریر کلمه‌های آموخته شده و نوشتن زبان آموز و اصلاح
نوشته‌های زبان آموزان به روش مستقیم یا غیر مستقیم.

مبانی خواندن و نوشتن فارسی
(۲)

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۲

پیشنیاز : مبانی خواندن و نوشتن فارسی (۱) (در نیمسال دوم تدریس می‌شود).

هدف : آشنایی با مبانی خواندن و نوشتن زبان فارسی

سرفصل درس : (۲+۲ ساعت در هفته جمعا ۶۸ ساعت در ۱۷ هفته)

بخش اول : (۲ ساعت در هفته)

- ۱ - آموزش حروفی که از عربی وارد الفبای فارسی شده ، تطبیق تلفظ‌های مشابه و طرز اتصال حروف (در الفبای جامع فارسی)
- ۲ - خواندن انفرادی و جمعی پس از ارائه و آموزش کلمه‌هایی که شامل الفبای جامع فارسی است

بخش دوم : (۲ ساعت در هفته)

- ۱ - دیکته ، شامل تقریر کلمه‌های آموخته شده با الفبای جامع فارسی و اصلاح نوشته‌های زبان آموزان به روش مستقیم یا غیر مستقیم
- ۲ - آموزش نکات مربوط به قواعد فارسی (با رسم خطوط موازی)

توصیف دستگاه آوایی زبان فارسی
(۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد (نیمسال اول ارائه می‌شود)

هدف : آشنایی با دستگاه آوایی زبان فارسی

سرفصل درس : (۲ ساعت در هفته جمعا ۳۴ ساعت در هفته)

کد درس : ۰۳

- ۱ - آموزش ارزشهای آوایی زبان فارسی (مصوتها ، صامتها ، مصوت‌های مرکب) و بررسی اختلاف تلفظ‌های زبان آموزان
- ۲ - تمرین و اصلاح تلفظ زبان آموزان ، شناخت آهنگهای خاص در زبان مادری زبان آموزان و ملاحظه آن در اصلاح تلفظ

توصیف دستگاه آوایی زبان فارسی
(۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۴

پیشنیاز : توصیف آوایی زبان فارسی (۱) (در نیمسال دوم ارائه شود)

هدف : آشنایی با دستگاه آوایی زبان فارسی

سرفصل درس : (۲ ساعت در هفته جمعا ۳۴ ساعت در ۱۷ هفته)

- ۱- آموزش نقش برخی اصوات و حرکات در گفتار فارسی زبانان
- ۲- آموزش سرعت تکلم فارسی ، بیان تغییر آهنگ در برخی موارد و تغییر معنی
- ۳- تکیه در زبان فارسی و موارد آن

دستور مقدماتی و اصول جمله‌بندی فارسی (۱)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۵

پیشنیاز : ندارد (در نیمسال اول تدریس شود)

هدف : آشنایی با دستور مقدماتی و اصول جمله‌بندی فارسی

سرفصل درس (۳ ساعت در هفته جمعا ۵۱ ساعت در ۱۷ هفته)

- ۱- آموزش افعال فارسی
- ۲- تعریف و علامتهای مصدر در فارسی
- ۳- شناخت ریشه‌ها در افعال فارسی
- ۴- تمرین شناخت ریشه‌ها در افعال فارسی
- ۵- آموزش جمله‌های ساده (بدون قید و صفت)
- ۶- جمله‌های پرسشی (با استفاده از ادات پرسش و بدون ادات)
- ۷- انواع فعل فارسی
- ۸- آموزش حروف (اضافه، ربط و ...)
- ۹- پسوندها و پیشوندها و میانوندهای فارسی

دستور مقدماتی و اصول جمله‌بندی فارسی (۲)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۶

پیشنیاز : دستور مقدماتی و اصول جمله‌بندی (۱) (در نیمسال دوم ارائه نشود)

هدف : آشنایی با دستور مقدماتی و اصول جمله‌بندی فارسی

سرفصل درس : (۳ ساعت در هفته جمعاً ۵۱ ساعت در ۱۷ هفته)

- ۱- مصدر و تقسیمات آن و آموزش مصدرهای با قاعده ، به منظور شناخت ریشه مضارع
- ۲- افعال دو کلمه‌ای و عبارتهای فعلی
- ۳- نقشهای اصلی و وابسته‌های جمله فارسی
- ۴- آموزش جمله معیار در زبان فارسی
- ۵- افزودن وابسته‌های جمله برای آموزش گسترش جمله فارسی
- ۶- توضیح صفت و اضافه در فارسی
- ۷- توضیح قید در جمله
- ۸- بیان چگونگی کلمه‌های ترکیبی در زبان فارسی

انشاء و آیین نگارش

(۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد (در نیمسال اول شود)

هدف : آشنایی با آیین نگارش فارسی

سرفصل درس (۲ ساعت در هفته جمعا ۳۴ ساعت در ۱۷ هفته)

کد درس : ۰۷

۱ - مرتب کردن جمله‌های در هم ریخته

۲ - صحنه نگاری (نوشتن جمله‌هایی که مجموعاً وضع محل و یا شخص و یا

چیز شناخته شده‌ای را برسانند)

۳ - خاطره نگاری (نوشتن فعالیتها و کارهای روزانه در یک دفتر

۴ - تمرین خط فارسی (نستعلیق - نسخ - شکسته)

انشاء و آيين نگارش
(۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۸

پیشنیاز : انشاء و آيين نگارش (۱) (در نیمسال دوم ارائه شود)

هدف : درست نویسی و آشنایی با آيين نگارش فارسی

سرفصل درس : (۲ ساعت در هفته جمعا ۳۴ ساعت در ۱۷ هفته)

۱- درست نویسی (نکاتی درباره اتصال حروف و کلمات و یا انفصال سرهم

نویسی یا جدا نویسی)

۲- آرزونگاری (نوشتن آرزوها و تمایلات ، آراء ، عقاید و سنجشهای

گوناگون)

۳- موضوع نویسی (نوشتن انشاء در کلاس درباره موضوعی که توسط مدرس

تعیین می شود)

مکالمه فارسی

(۱)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری و عملی

پیشنیاز : ندارد (در نیمسال اول ارائه می‌شود)

هدف : کسب مهارت در گفتگو و مکالمه فارسی

سرفصل درس : (۳ ساعت در هفته جمعا در ۱۷ هفته)

کد درس : ۰۹

- ۱ - مکالمه انفرادی با جمله‌های ساده در قالبهای یکسان
- ۲ - استفاده از زمان گذشته در مکالمه با چند فعل ساده و ثابت
- ۳ - گفتگو درباره محیط کلاس و زندگی و استفاده از چند فعل ساده مضارع
- ۴ - تماشای فیلم ، تلویزیون و گوش دادن به رادیو و ضبط صوت

مکالمه فارسی
(۲)

تعداد واحد : ۳

کد درس : ۱۰

وع واحد : نظری و عملی

پیشنیاز : مکالمه فارسی (۱) (در نیمسال دوم ارائه شود)

هدف : کسب مهارت در گفتگو و مکالمه فارسی

سرفصل درس : (۳ ساعت در هفته جمعاً ۵۱ ساعت در ۱۷ هفته)

- ۱- مکالمه پرسشی : انفرادی ، جمعی و متقابل
- ۲- طرح چند موضوع مربوط به زندگی روزمره زبان آموزان
- ۳- آموزشهای معادلهای ترجمه‌ای چند کلمه خاص و برخی افعال فارسی و استفاده از آزمایشگاه زبان و انتخاب جمله‌های صحیح و لازم و اصلاح تلفظ زبان آموزان
- ۴- قواعد فارسی محاوره‌ای ، تماشای فیلم ، تلویزیون ، گوش دادن به رادیو و ضبط صوت

آموزش اعداد فارسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۱۱

پیشنیاز : ندارد (در نیمسال اول یا دوم ارائه می‌شود)

هدف : آشنایی با اعداد فارسی و نگارش ریاضی در زبان فارسی
سرفصل درس : (۲ ساعت در هفته جمعا ۳۴ ساعت در ۱۷ هفته)

- ۱- آموزش اعداد از یک تا ده - آموزش اعداد از یازده تا بیست با استفاده از وسایل قابل دسترس
- ۲- آموزش اعداد از صد تا هزار و سپس از هزار تا یک میلیون و ...
- ۳- انجام عملیات حسابی با اعداد فارسی
- ۴- آموزش اعداد ترتیبی و تمرین اعداد متوالی در دهگان و صدگان
- ۵- آموزش اعداد اعشاری و کسری

شناخت مکتب‌های فکری در ایران

کد درس: ۲۱

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

سرفصل درس (برای ۶۸ ساعت)

(این درس جایگزین درس معارف اسلامی ۱ و ۲ از دروس عمومی است.)

شرح درس: ۱- مفهوم توحید و سابقه ادیان توحیدی در ایران.

۲- جریانهای دینی در ایران پیش از اسلام.

آشنایی با فرهنگ ایران اسلامی

کد درس: ۲۲

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

سرفصل درس (برای ۶۸ ساعت)

(این درس جایگزین درس انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن و درس تاریخ اسلام است.)

شرح درس: ۱- جریانهای دینی در ایران دوره اسلامی.

۲- بررسی اندیشه‌های صوفیه و عرفا.

تربیت بدنی (۱)

تعداد واحد : ۱ (۳۴ ساعت)

کد درس : ۲۳

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : اهداف درس تربیت بدنی (۱) به شرح زیر است:

۱ - آشنا ساختن دانشجویان با مفاهیم و اهداف تربیت بدنی و نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی

۲ - فراگرفتن شیوه‌های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن به منظور انجام وظایف فردی، اجتماعی و شرعی

۳ - فراگرفتن اصول حرکات بدنی (علمی و نظری) به منظور ایجاد تحرک و پویایی بیشتر در گذراندن اوقات فراغت و خود آزمایی در طول زندگی.

سرفصل درس : (هفته‌ای یک ساعت در طول نیمسال تحصیلی)

۱ - درس تربیت بدنی طبیعتاً نظری است و دانشجویان در ضمن مشارکت در فعالیتهای

حرکتی و ورزشی با مفاهیم زیر آشنا می‌شوند:

اصول و فلسفه تربیت بدنی از دیدگاه مکتب

اهداف تربیت بدنی

اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن

شناخت اوقات و نقش ورزش در این مورد

آشنایی با برنامه‌ها و فعالیت‌های تقویتی و ورزشی

اصول خود آزمایی جسمی و حرکتی

تربیت بدنی (۲)

تعداد واحد : ۱ (۳۴ ساعت)

کد درس : ۲۴

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : تربیت بدنی (۱)

هدف : اهداف درس تربیت بدنی (۲) به شرح زیر است:

۱ - ایجاد فرصت مناسب ورزشی برای کسب تجارب فردی و گروهی برای وصول به اهداف

تربیت بدنی و ورزش

۲ - آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای پایه

۳ - آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزشهای گروهی یا انفرادی متداول در

دانشگاه با توجه به امکانات موجود

سرفصل درس: (هفته‌ای ۲ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی)

در س تربیت بدنی عمومی طبیعتاً نظری - عملی است دانشجویان در ضمن مشارکت در ورزشهای پایه و گروهی و انفرادی با مفاهیم زیر آشنا می‌شوند:

- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش

- موضوع ایمنی و بهداشت در محیط ورزش

- رابطه ورزش با تغذیه و افزایش یا کاهش وزن بدن

- عوامل تهدید کننده قلب و عروق و رابطه آنها با ورزش

- فربهی و عوارض آن

- آشنایی با فنون و مقررات ورزشی

- دو و میدانی، ژیمناستیک، شنا

- فوتبال، والیبال، بسکتبال، هندبال، تنیس روی میز، بدمینتون

- کوهنوردی، تنیس، اسکی، ورزشهای رزمی و ...

زبان خارجی

تعداد واحد : ۴

کد درس : ۲۵

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : کسب مهارت در خواندن و درک مفاهیم متون خارجی به منظور آماده ساختن دانشجویان برای فراگرفتن متون نیمه تخصصی
سرفصل درس (برای ۶۸ ساعت)
سرفصل دروس :

- مروری بر ساختارها و واژگان زبان در حد دوره دبیرستان - خواندن متون مختلف در سطح ۳۵۰۰ واژه متداول - تأکید بر مهارت‌های یادگیری شامل:
- الف) نحوه استفاده از فرهنگ لغت و دایرةالمعارف
 - ب) واژگان‌سازی
 - ج) نگارش رئوس مطالب
 - د) خلاصه نویسی
 - ه) متون مختلف سریع خوانی
 - و) معرفی و تمرین الگوهای پیچیده ساختاری در قالب متون نیمه تخصصی مربوطه به هر رشته
 - ز) شناخت و استفاده از واژگان نیمه تخصصی در قالب متون مربوطه در سطح ۳۰۰۰ واژه به بالا
 - ح) تمرینهای ساده برای معادل‌سازی واژگان نیمه تخصصی و برگردان جمله و بند به زبان فارسی

دستور زبان فارسی (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۶

هدف : هدف از این درس این است که دانشجویان با فراگرفتن یک دوره قواعد زبان فارسی بتوانند قلم و بیان خود را از خطا و لغزش صیانت کنند.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

شرح درس : ۱- تعریف موضوع و فایده دستور زبان

۲- بحث حروف و الفبای فارسی

۳- حروف مشترک فارسی و عربی

۴- حروف ویژه فارسی

۵- حروف ویژه عربی

۶- تخفیف و تبدیل و قلب حروف

۷- تنوین، تشدید، همزه و الف و هـ و ز و س و ش و آل

۸- حروف با صدا و حروف بی صدا در فارسی (صامت و مصوت)

۹- ضمیر و انواع آن

۱۰- مصدر و انواع آن

۱۱- انواع حروف (ربط، اضافه و ...)

دستور زبان فارسی (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۲۶

کد درس : ۲۷

هدف : هدف از این درس این است که دانشجویان با فراگرفتن یک دوره قواعد زبان فارسی بتوانند قلم و بیان خود را از خطا و لغزش صیانت کنند و به نحوه تحول زبان فارسی در قرون مختلف بصورت‌های گوناگون آگاهی یابند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- شرح درس :
- ۱- اسم و تعریف آن
 - ۲- انواع و اقسام اسم و حالات اسم
 - ۳- صنعت و تعریف آن
 - ۴- اقسام صنعت
 - ۵- فعل، تعریف، وجوه و انواع آن
 - ۶- قید و انواع آن

شناخت زبان فارسی

کد درس: ۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

سرفصل درس: (برای ۳۴ ساعت)

- شرح درس:
- ۱- تاریخچه زبان فارسی دری
 - ۲- وجه تسمیه دری
 - ۳- ویژگی های زبان فارسی از حیث تعداد مصوتها و مصوتهای مرکب
 - ۴- فارسی در مقایسه با زبانهای دیگر (مانند زبان عربی و زبانهای اروپایی)
 - ۵- نخستین آثار نظم و نثر فارسی و برخی ویژگی های آن

مرجع شناسی و روش تحقیق (در ادبیات فارسی)

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۲۹

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان است به کتب مرجع و منابع مهم تحقیق و نحوه تدوین و تنظیم رساله و طرز استفاده از فهرستها و برگه‌های کتب و آشنایی با تذکرها و تواریخ فهرستهای عمومی و اختصاصی.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

در این درس :

دانشجویان با کلیات شناخت مآخذ و مراجع و روش و تحقیق و نیز با دائرةالمعارفها و لغتنامه‌ها و فرهنگهای مشهور آشنا میشوند.

- شرح درس :
- ۱- سابقه کتابهای لغت فارسی به فارسی.
 - ۲- طرز استفاده از فرهنگهای فارسی به فارسی
 - ۳- آشنایی با منابع تحقیق احوال شاعران و نویسندگان.
 - ۴- شناخت تذکرها
 - ۵- کتابهای تاریخ ادبیات فارسی
 - ۶- معرفی کتب اعلام اشخاص و جایها (قابل استفاده در تحقیقات ادبی)
 - ۷- معرفی چند اثر مربوط به اصطلاحات عموم که در آثار نظم و نثر فارسی مورد استفاده بوده
 - ۸- معرفی فهرستها
 - ۹- احادیث و کتب معتبر آن
 - ۱۰- کشف الآیات و کشفالمطالب
 - ۱۱- طرز استفاده از فهرستهای کتابخانه‌ها و طرز تهیه و تدوین پایان نامه نیز به دانشجویان تعلیم داده میشود.

فنون سخن فارسی

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : شناخت زبان فارسی

سرفصل درس : (برای ۶۸ ساعت)

کد درس : ۳۰

شرح درس :

- ۱- تعریف انواع نثر
- ۲- تعریف صنایع لفظی و صنایع معنوی
- ۳- بیان صنایع مخصوص شعر و صنایع مخصوص نثر و صنایع مشترک
- ۴- معرفی چند اثر از انواع نثر و نظم و صنایع مندرج در آنها
- ۵- تلمیحات و باورهای منعکس در ادب فارسی

آیین نگارش و ویرایش

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۳۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۲۶ ، ۲۷

هدف : ۱ - هدف آشنا شدن دانشجویان است با نمونه‌های جالب و معروف از نوشته‌های ادبای فارسی زبان با توجه به جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی آنها و نیز بررسی نکات ادبی در این متون

۲ - تمرینهای لازم برای قدرت یافتن دانشجویان به نویسندگی و نگارش صحیح.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

این درس شامل قسمت‌های زیر است:

۱ - بررسی متونی از ادب فارسی (نظم و نثر) که دارای امتیازات ادبی و حاوی مطالب اخلاقی و اجتماعی باشد. استادان محترم ضمن بررسی این متون نکات مربوط به درست نویسی و قواعد نگارش را با طرح نمونه‌هایی از مقالات و نامه‌ها و گزارشها، و با دادن تکلیف‌های لازم در این باب به دانشجویان تعلیم می‌دهند.

- شرح درس :
- ۱- تعریف جمله و ارکان آن و جمله‌های اسنادی
 - ۲- اصول جمله‌بندی فارسی و انواع آن (کامل، ناقص، معترضه و ...)
 - ۳- تقدم و تأخر در اجزای جمله و تغییر ارکان جمله
 - ۴- شبه جمله‌ها - جمله‌های اسمی
 - ۵- نقطه‌گذاری و نشانه‌گذاری در خط فارسی
 - ۶- بررسی خطاهای جمله و چگونگی اصلاح جمله‌ها و بازسازی جمله‌ها
 - ۷- رعایت اصل توازن و تناسب در نگارش و آرایش جمله‌ها
 - ۸- تلخیص متون نثر و به نثر در آوردن شعر
 - ۹- گزارش نویسی و انشاء

متون نظم (۱) قسمت اول و دوم

تعداد واحد : ۲ + ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۳۲

پیشنیاز : قسمت اول برای دوم

هدف : آشنا کردن دانشجویان است با زمینه‌های فکری و طرز تصویرسازی و تخیل شعرا، نسبت به طبیعت و جهان و نشانه دادن نخستین تجربه‌های قرون اولیه شعر فارسی است و بحث در جهت خصوصیات زبانی و دستوری این دوره در آثار شعرایی از قبیل ابوشکور - دقیقی - رودکی - منوچهری - فرخی - عنصری - منجیک - کسایی
سرفصل درس : (۶۸ ساعت)

فقط شعرهای اخلاقی و اجتماعی (وصف طبیعت و حیات و انسان) موضوع این درس بایستی قرار گیرد، نه مدایح و هجویات و اشعار نامتناسب.

متون نظم (۲) قسمت اول و دوم و سوم

تعداد واحد : ۲+۲+۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۳۲

کد درس : ۳۳

هدف : آشنایی با حماسه‌ها بخصوص به اثر عظیم فردوسی است، و همچنین آشنایی به تحولات لفظی و معنوی شعر فارسی پس از دوره قیل (یعنی نظم (۱) و بررسی خصائص شعر شعری از قبیل فردوسی ، اسدی و فخرالدین اسعدگرگانی، قطران تبریزی.
سرفصل درس : ۱۰۲ ساعت

استادان این درس تمام متن داستانی رستم و سهراب را از ابتدا تا انتها با توجه به نکات ادبی و جنبه حماسی آن تدریس خواهند کرد.

متون نظم (۳) قسمت اول و دوم و سوم

تعداد واحد : ۲+۲+۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۳۳

کد درس : ۳۴

هدف : آشنایی دانشجویان است با شعرهای حکمی و اخلاقی و فلسفی و تحقیق در باب تحولات شعر فارسی نسبت به دوره‌های قبل (نظم ۲) و توجه به شعر شاعرانی از قبیل : مسعود سعد - خیام - خاقانی - نظامی - ازرقی

قسمت اول و دوم

سرفصل درس : (۳۴+۳۴)

استادان این درس با توجه به مسائل اخلاقی و طرح جنبه‌های ادبی اشعار خاقانی از قصاید مدحی و هجوی او پرهیز خواهند نمود.

قسمت سوم

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

در این درس استادان محترم دانشجویان را به جنبه‌های تربیتی و اخلاقی اشعار و نکات ادبی آن توجه خواهند داد.

متون نظم ۴
قسمت اول و دوم

تعداد واحد : ۲+۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۳۴

سرفصل درس : (۳۴+۳۴)

کد درس : ۳۵

هدف : آشنایی دانشجویان است با شعر عرفانی و تحولات آن با تکیه بر آثار بزرگانی نظیر سنایی، عطار، مولوی و نیز آثار منظوم منسوب به ابوسعید ابن‌الخیر، باباطاهر و خواجه عبدالله انصاری.

سرفصل دروس :

قسمت اول : (۳۴ ساعت)

در این درس استادان محترم با تکیه بر مآخذ قصص و تمثیلات مثنوی و احادیث و آیات قرآن کریم خصوصیات شعر عرفانی و شعرای بزرگ عرفان را مورد بحث و بررسی قرار میدهند. و قصص و تمثیلات و برای دانشجویان طرح و به احادیث و آیات طرح شده در درس توجه دقیق میشود.

قسمت دوم : (۳۴ ساعت)

در این درس تمام منطق‌الطیر با توجه به نکات ادبی آن تدریس خواهد شد.

متون نظم ۵
قسمت اول، دوم و سوم

کد درس : ۳۶

تعداد واحد : ۲+۲+۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون نظم ۴

سرفصل درس : برای ۱۰۲ ساعت

سرفصل دروس :

قسمت اول : (۳۴ ساعت)

تحلیل و تفسیر ابیات و شرح نکات و دقایق لغوی و دلتوری بولتان.

قسمت دوم : (۳۴ ساعت)

تحقیق در تحولات غزلیات عارفانه در ادبیات فارسی و خصوصیات غزلیهای حافظ و شعرایی که از جهت سبک با این شاعر بزرگ همانند می‌باشند و در این درس لغات و نکات ادبی و عرفانی و دستوری ابیات شرح و توضیح داده می‌شود.

قسمت سوم : (۳۴ ساعت)

شرح و تفسیر بخشهایی از دیوان صائب و دیگر شاعران معروف سبک هندی و توضیح نکات ادبی و دستوری آنها.

متون نثر (۱)
تاریخ بیهقی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۳۷

هدف : آشنا کردن دانشجویان است با خصائص زبانی و دستوری و مضامین نثر دوره آغازی زبان فارسی.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

در این درس نکات دستوری و جنبه‌های ادبی مخصوص به تاریخ‌نگاری که در تاریخ بیهقی مورد توجه قرار گرفته است بحث و بررسی و بخشهایی از این کتاب تدریس خواهد شد.

متون نثر (۲)
قسمت اول و دوم

تعداد واحد : ۲+۲

کد درس : ۳۸

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۳۷

هدف : ارائه دگرگونی زبان فارسی و سبک نثر در آثارى مانند: سیاستنامه، قابوسنامه،
کشف الاسرار میبدی
سرفصل درس : (۶۸ ساعت)

در این درس شیوه نثر دو کتاب مورد نظر و کتب نظائر آن با ذکر نکات ادبی آن تدریس می شود.

استادان این درس در مقدمه آن دانشجویان را به سیر و سابقه تفاسیر فارسی و مراحل تکاملی
تفسیر در اسلام و ایران آشنا میکنند و به معرفی تفاسیر مهم فارسی و خصوصیات آنها میپردازند.

متون نثر (۳)
قسمت اول، دوّم و سوّم

تعداد واحد : ۲+۲+۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ۳۸

کد درس : ۳۹

هدف : آشنا ساختن دانشجویان است با نثر مصنوع و فنی و زیباییهای آن و حل مشکلات قرآنی و حدیثی و بلاغی در این نوع متون.
سرفصل درس : (۱۰۲ ساعت)

قسمت اول (۳۴ ساعت)

در این درس ضمن بررسی و تدریس ابواب مختلف کلیله و دمنه شواهد شعری این کتاب و معانی آنها و نکات ادبی آن نیز مورد توجه قرار می‌گیرد.

قسمت دوّم (۳۴ ساعت)

در این درس بخشهایی از چهار مقاله نظامی تدریس می‌شود.

قسمت سوّم (۳۴ ساعت)

در این درس استادان محترم ضمن تدریس بابهای مورد نظر از گلستان سعدی لغات و نکات ادبی و شواهد و آیات و احادیث آنرا مورد توجه قرار میدهند.

متون نثر (۴)
مرصادالعباد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون نثر ۳

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

کد درس : ۴۰

هدف : آشنا کردن دانشجویان است به نثرهای تعلیمی حکمی و عرفانی با توجه به آثار بزرگان
این نوع فنون همانند احمد و محمد غزالی، مجدیری و خواجه نصیر

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

دانشجویان در این درس به متون مهم اخلاقی و عرفانی بخصوص کلیاتی از حکمت علمی و
مسائل عرفانی آگاهی حاصل می‌کنند.

قرائت متون عربی

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

کد درس : ۴۱

هدف : اول مستقیم دانشجویان با قرآن کریم و احادیث رسول اکرم صلی الله علیه و آله و

انمه معصومین علیهم السلام

سرفصل درس : (۶۸ ساعت)

در این درس :

آیاتی از قرآن با توجه به جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی آن در زمینه مسائل مهم اسلامی از قبیل جهاد - امر به معروف و نهی از منکر - پیوستگی به اجتماع مسلمین و وحدت - جدیت در عبادت و نیز آیاتی در زمینه احکام و توجه به مبدأ آفرینش و توجه به معاد تدریس میشود. و نیز احادیث و روایاتی از معصومین با توجه به جنبه‌های تربیتی و اجتماعی آن. همچنین نکات صرفی و نحوی آیات و احادیث مورد بحث قرار میگیرد. در این درس متونی از نثر ادبای عرب از متقدمان متأخران با توجه به جنبه‌های اجتماعی و تربیتی و با بحث نکات صرفی و نحوی آن تدریس میشود.

قواعد عربی قسمت اول (صرف و نحو عربی)

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۴۲

هدف : آگاهی و احاطه به قواعد صرف در زبان عربی است و احاطه لازم به تجزیه کلمات در ترکیب جملات، و تحقیق این امر در ضمن بررسی آیات قرآن کریم و احادیث ائمه معصومین علیهم السلام و گفتار ادیبان و شعرای معروف.

سرفصل درس : (۶۸ ساعت)

در قسمت صرف مطالب زیر تدریس خواهد شد.

اقسام کلمه - اقسام اسم بطور مبسوط (جامد، مشتق - متصرف غیر متصرف - مفرد - مثنی - جمع و انواع هر یک - مقصور، ممدود، صحیح الاخر - مذکر و مؤنث و انواع آنها منصرف و غیر منصرف اجمالاً معرفه - نکره - اسم جنس - اسم جمع - انواع معارف - اسماء افعال و تمام مشتقات).
اقسام فعل از جهت زمان - اقسام فعل از جهت بنا و اعراب - لازم و متعدی - معلوم و مجهول - معتل و غیر معتل بطور اجمال - صرف تفصیلی افعال در ثلاثی - مجرد مزید - ادغام و ابدال بطور خلاصه - صرف افعال با نون تأکید - صرف افعال مضارع با حروف ناصبه و جازمه.
ریشه شناسی افعال و طرز استفاده از معجمات انواع حروف بطور اجمال.
مطالب دیگری که استادان در این درس لازم می‌شمارند.

در درس نحو مطالب زیر مورد بحث قرار می‌گیرد:

- ۱ - معرب - مبنی - انواع اعراب و انواع بنا (اعراب تقدیری، اعراب محلی - اعراب به حروف و اعراب به حرکت، در اسم و فعل)
- ۲ - جمله و اقسام آن.
- ۳ - مرفوعات (فاعل و نایب فاعل، مبتدا و خبر - خبر حروف مشبّهة بالفعل - اسم افعال ناقصه - لائنفی جنس و حروف شبیه به لیس - احکام و قواعد این مباحث بطور مشروح.
- ۴ - منصوبات (مفاعیل خمس) - اسم حروف مشبّهة بالفعل - خبر افعال ناقصه - افعال قرب و رجاء - افعال قلوب - افعالی که بیش از یک مفعول می‌گیرند.
- ۵ - حال - مستثنی - منادا و احکام و اقسام هر یک بطور مشروح.
- ۶ - مجرورات، حروف جاره و مجروره حروف با شواهد و نمونه‌ها در تمام مباحث مذکور سعی خواهد شد که شواهد از قرآن کریم و احادیث امام هادی معصوم انتخاب گردد.

تاریخ ادبیات عربی

کد درس: ۴۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

نمونه‌هایی از شعر دوره جاهلیت و سپس نمونه‌هایی از شعر ایرانیان تازی‌گو در قرون اولیه اسلامی و نمونه‌هایی از شعر دوران معاصر عربی تدریس می‌شود همچنین معروفترین نثر نویسندگان عربی اعم از ایرانی و غیر ایرانی معرفی می‌شوند. و نمونه‌هایی چند از کتاب معروف نثر عربی که در تحقیقات زبان و ادب فارسی قابل استفاده است تدریس می‌شود.

عروض و قافیه

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۴۴

پیشنیاز :

هدف : تقطیع و تشخیص اوزان رایج شعر فارسی به منظور انس با وزن و قافیه اشعار و

آشنایی با مباحث بحور و قوافی هدف اساسی این درس میبایند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

مسائل مهم : در عروض، تعریف، و تمرین برای آشنایی کافی به ارکان و اجزاء و بحور شعر

فارسی و بررسی زحافات مهم بحور.

در قافیه : تعریف قافیه - حدود قافیه، ردیف، حروف پیش و پس از (روی) عیوب قافیه، تمرین و

تقطیع و تشخیص قوافی روی بعضی آثار ارزنده و زیبای فارسی.

عرفان و تصوف اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۴۵

هدف : هدف از این درس آشنا دانشجویان است به جنبه‌های نظری و عملی عرفان و آگاهی به روش عرفان اسلامی در تکمیل نفس و تربیت انسان و تحصیل توشه آخرت و نیز اطلاع از اصطلاح عرفان و تصوف و تحقیق آن در ادبیات فارسی.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

مطالبی که در این درس مورد بحث و مطالعه قرار میگیرد :

- ۱- تعریف عرفان و تصوف
- ۲- جنبه‌های نظری و عملی تصوف
- ۳- عرفان و تصوف اسلامی
- ۴- عرفان در نزد اقوام اسلامی
- ۵- حالات و مقامات عارف
- ۶- تصوف در خارج از مرزهای ایران
- ۷- فرقه‌های مشهور تصوف باختصار - قلندریه - ملامتیه
- ۸- تأثیر عرفان و تصوف در امور اجتماعی
- ۹- اصطلاحات و کنایات و رموز در عرفان
- ۱۰- خانقاه
- ۱۱- عشق در عرفان - فتوت و جوانمردی
- ۱۲- عرفای معروف از صدر اسلام تا قرن نهم (جامی)

ادبیات معاصر (۱ و ۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۴۶

پیشنیاز : ادبیات معاصر (۱) برای قسمت دوم

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

هدف : هدف در این درس آگاهی دانشجویان است به وضع و سبک ادبیات فارسی در قرن چهاردهم هجری و نیز آشنایی به ویژگیهای نظم و نثر دوران مشروطه تا دوران انقلاب اسلامی و بررسی نمونه‌های بارز ادبیات در شعر و ادب شاعران و نویسندگان معروف این عصر.

مسائلی که در این درس مورد توجه خاص بایستی قرار گیرد عبارت است از :

- ۱ - اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در عصر قاجاریه
- ۲ - انقلاب مشروطیت
- ۳ - ویژگیهای ادبیات دوره مشروطیت
- ۴ - وضع مطبوعات در عصر مشروطیت
- ۵ - شعرای معروف عصر مشروطه از قبیل: فرخی یزدی - عشقی - عارف - ادیب‌الممالک - نسیم‌شمال - بهار - دهخدا.
- ۶ - نویسندگان مشهور این دوره از قبیل: صنعتی‌زاده - دهخدا - آل‌احمد و ...
- ۷ - وضع شعر و ادب در ۱۳۲۰ شمسی و از مرداد ۱۳۳۲
- ۸ - وضع شعر و ادب از آغاز بهمن ماه ۵۷
- ۹ - شعرا و نویسندگان عصر انقلاب اسلامی و نمونه‌های بارز ادبی آن.

تاریخ ادبیات (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

کد درس : ۴۷

هدف : آشنایی با مسائل کلی تاریخ ادبیات و تحولات ادبی و زبانهای باستانی و نیز آغاز زبان و ادب فارسی دری و نقد بررسی آثار شعرا و نویسندگان در طی ادوار مختلف، در ارتباط و اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی هر دوره به تفکیک.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

اوضاع ادبی ایران قبل از ظهور اسلام، و آغاز زبان و ادب فارسی دری، و شاعران و نویسندگان قرن سوم و قرن چهارم هجری، و بررسی آنها.

تاریخ ادبیات (۲)

کد درس : ۴۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ ادبیات (۱)

هدف : نظیر قسمت اول این درس.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

احوال شاعران و نویسندگان قرنهای پنجم و ششم هجری.
احوال شاعران و نویسندگان قرنهای هفتم و هشتم و نهم هجری، و بررسی آنها.

تاریخ ادبیات (۳)

کد درس : ۴۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ ادبیات (۲)

هدف : نظیر قسمت اول این درس

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

احوال شاعران و نویسندگان و علمای قرنهای دهم و یازدهم
احوال شاعران و نویسندگان و علمای قرن دوازدهم و بررسی آنها

سبک‌شناسی (نظم و نثر)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

کد درس : ۵۱

هدف : آشنایی دانشجویان است با سبک شعر شاعران و سبک نثر و نویسندگان در ادوار مختلف و نقد و بررسی آن آثار از لحاظ صنایع ادبی و نکات دستوری و سبکی و تاریخی

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

آغاز فارسی دری و سبک شعر در این دوره

سبک خراسانی و غزنوی

نقد و بررسی اشعار رودکی - شهید فرخی - فردوسی - ناصر خسرو و امثال اینها

سبک عراقی

نقد و بررسی اشعار انوری - ظهیر - جمال‌الدین - کمال‌الدین اصفهانی - سعدی مولوی - عطار و ...

سبک شاعران آذربایجان : نظامی - خاقانی و دیگران

سبک شعر در دوره ایلخانان و تیموریان

نقد و بررسی اشعار حافظ - جامی - هاتمی و دیگران سبک هندی

نقد و بررسی اشعار صائب - کلیم - عرفی - بیدل - وحشی و ...

سبک دوره بازگشت ادبی - هاتف - آذر - عاشق و ...

سبک دوره بازگشت ادبی - هاتف - آذر - عاشق و ...

سبک عصر قاجاری و نیم قرن اخیر

نقد آثار : قآنی - فروغی - نشاط - مجمر - صبا - یغما و دیگران

آغاز فارسی دری و سبک نثر در این دوره سبک خراسانی :

نقد و بررسی تاریخ بلعمی - حدود العالم - الابنیه ترجمه تفسیر طبری - التفهیم تاریخ گردیزی و ...

سبک عراقی

نقد و بررسی چهار مقاله - مقامات حمیدی - جهانگشای جوینی مرزبان نامه روضه‌العقول - فیه ما

فیه - المعجم - گلستان و

سبک نثر در عصر تیموری

سبک نثر در عصر صفوی

نقد و بررسی جامع‌التواریخ - آثار مجلسی - عالم‌آرای عباسی - آثار شیخ بهایی و ...

سبک نثر در دوره بازگشت (تاریخ گیتی‌گشا و دره نادری)

سبک نثر در دوره قاجاریه و عصر حاضر.

منشآت قائم مقام - پریشان قآنی - ناسخ‌التواریخ و ...

انواع ادبی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

کد درس : ۵۲

هدف : آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان است با انواع ادبی از قبیل : ادبیات حماسی غنائی - عرفانی - اخلاقی و در نثر انواع داستان قصه، رمان، نمایشنامه در ادبیات ایران و جهان.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

تحقیق درباره انواع ادبی

ادبیات حماسی

ادبیات غنائی

ادبیات تعلیمی (اخلاقی و حکمی)

ادبیات عرفانی

ادبیات مذهبی و غیره عنوانهایی است که موضوعات مورد بحث در این درس را تشکیل میدهد.

آشنایی با علوم اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۵۳

هدف : پاسخ به نیاز جامعه و بخصوص نسل جوان است در شناخت اجمالی معارف اسلامی، و علمی که در متن اسلام به زندگی و زایندهی خود ادامه میدهند.
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

در این درس بیشترین تکیه بر فقه اسلامی است و بیان مباحث آن و همچنین مباحثی از اصول و اصطلاحات متداول و فهم آنها با عناوین ذیل :

۱ - تعریف فقه

منابع فقه اسلامی (قرآن - سنت - اجماع - عقل) و حجیت هر یک، انواع و جوب

۲ - تاریخچه‌ای از فقها

۳ - مسائل علوم اصول حجیت خبر واحد - خبر متواتر - تعادل و تراسخ و ...

۴ - بحث اوامر و نواهی - عام و خاص - مطلق و مقید - مجمل و مبین

۵ - اصل (برائت - احتیاط - تخییر - استصحاب)

۶ - عقود و ایقاعات و احکام و اقسام هر یک با شرح اجمالی

۷ - سایر مباحثی که در قلمرو این درس قرار میگیرد.

غزلیات شمس

کد درس : ۵۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف :

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

کلیات فلسفه اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۵۵

هدف : هدف از این درس آشنایی دانشجویان است با مباحث و کلیات و اصطلاحات فلسفه و حکمت اسلامی و تحقیق این مطالب در متون ادب فارسی.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

مباحثی که از کتاب حکمت الهی مورد بحث قرار میگیرد :

۱- تعریف علم کلی یا امور عامه

۲- وجوب و امکان و امتناع

۳- وحدت و کثرت - وحدت حقیقی و عددی - اقسام کثرت

۴- قدم و حدوث - عقیده متکلمان و قول ملاصدرا

۵- قوه و فعل

۶- علیت و معلولیت - اقسام علل - دور و تسلسل

۷- جوهر و انواع آن - عرض و انواع آن

۸- کیف و اقسام آن - غریزه و وجدان - لذت و ألم

۹- عقل نظری و عقل عملی، وجود ذهنی

۱۰- هیولی و صوف

۱۱- عشق در بیان اهل حکمت

۱۲- صفات واجب الوجود، راه مشائین در باب علم باری تعالی، و قول ابوعلی سینا

مقدمات زبانشناسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

کد درس : ۵۶

هدف : هدف اساسی از این درس آشنا شدن دانشجویان ادبیات فارسی است با چگونگی پیدا شدن خط، سابقه خط فارسی، پیدایش علم زبانشناسی و شناخت صوت و آواز و نیز آگاهی‌های لازم به موضوعات و مقدمات علم زبانشناسی و بطور کلی شناختن زبان فارسی است از دیدگاه علمی.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

۱- تعاریف بنیادی زبان و زبانشناسی

۲- چگونگی پیدا شدن خط

۳- انواع خط

۴- علم زبانشناسی و تحولات آن

۵- ارتباط زبانشناسی با سایر علوم

۶- تعریف ساختمان در زبانشناسی، صوت شناسی، آواشناسی، نحو، مورفولوژی، معنی شناسی

۷- صامت‌ها

۸- و مطالبی که در این زمینه با مقدمات زبانشناسی ارتباط مستقیم دارد.

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

شماره ۲۳/۳۶۴۹

پیوست

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختتامی به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختتامی به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را درمقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، دراین صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی درخصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۳۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵
شماره ۱۱۳۲/۲۶۶۳

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، به وسیله ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
- ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
- ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
- ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
- الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
- ب: در سپاهانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سپاهارا قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
- ج: گذراندن در سپاهانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
- د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپدید شده و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر شد جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمائید.

سید محمد کاظم نائینی

رئیس هیأت مدیره شورای عالی برنامه ریزی